

E. A. - 17895

Jauna

Skohlu = Ubeze.

Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu

189863

Skohlâ! Skohlâ! eesim skohlâ!
Ko mehs mahjâs darrisim?
Skohlas gudribu mums sôhla;
Mahjâs mulki paliksim.
Skohlâ, tur irr ihsti preeki;
Skohlâ tohpam grahmatneeki!
Lai tad tekkam, trauzamees,
Skohlâs eet, un mahzitees.

Zelgawâ,
pee J. J. Steffenhagen un dehla.

1827.

Uus kirjanduslik kirjandus

J. 1. Märts 1828. Caupo Kantsing

Skohlmeisteram buhs jautabt:

Behrnam buhs atbilbeht:

1) Zik irr bohkstabi?	Dividesmit, dewini.
2) Zikkahrtigi irr bohkstabi?	Divkahrtigi: skandineeki un neffanni.
3) Kas irr skandineeks?	Lahds bohkstabis, kas bes zitta (pats par sewi) isfauzams.
4) Zik irr skandineeki?	Peezi.
5) Zikkahrtigi tee skandineeki?	Ihfi, garri, un struppi.
6) Kas irr jummis?	Diwi skandineeki blakkam, kas reisē tohp isfaukti.
7) Zik irr jummi?	Seschi.
8) Kas irr neffannis?	Lahds bohkstabis, fo bes skandineeka newarr isfaukt.
9) Zik irr neffanni?	Dividesmit, tschetri.
10) Pee ka warr garru skandineeku pasiht?	Pee garruma=sihmes h, kas tam blakku stahw.
11) Pee ka warr struppu skandineeku pasiht?	Pee zeppurites ^, kas skandineekam wirfū stahw.
12) Kur atrohn garrus skandineekus?	Wahrdu sahkmā, woi widdū.
13) Kur atrohn struppu skandineeku?	Wahrdu gallōs.
14) Kur tohp leeli, jeb sahkami bohkstabi likti.	Runnas, jeb raksta eefahkmā.

Tartu Ülikooli Raamatukogu

1207 108 729

Wiffi bohkstabi pehz rindeš:

a	be	ze	de	e	ga	ge	ji	i	ka	ke	el	et
a	b	z	d	e	g	g	i	i	f	f	l	l
em	en	en	o	pe	re	er	se	ſche	es	efch		
m	n	n	o	p	r	r	f	ſch	f	fch		
eš	te	tfche	u	we.								
š	t	tfch	u	w.								

Ihfi ſkandineeki pehz rindeš:

a e i o u

Garri ſkandineeki:

ah eh ih oh uh

Struppi ſkandineeki:

â ê î ô û

Jummi:

ia au ee ei oi ui

Neſkanni ween:

b z d g g i f f l l m n n p r r f ſch
f ſch š t tfch w.

Leeli jeb ſahkami bohkstabi:

A	B	Z	D	E	G	G	J	J	K	K	L	L	M
N	N	D	P	R	R	S	Sch	S	Sch	Z	Zsch		
U	W.												

Sajaukti bohkstabi preekſch iſſaukſchanaš:

z p d e r ſ t a l b o r š m i p n t k w tfch u n ſch g f
B o R p Z d J j D w E m Tsch n f l S G a L b M n š K i
K ſch R u Sch ih Z g D tfch w t š t g au U ei Sch oi.

1) Skandineekſ ar neſkannu.

ab	eb	ib	ob	ub	az	ez	iz	oz	uz
ad	ed	id	od	ud	ag	eg	ig	og	ug
aſ	eſ	iſ	oſ	uſ	al	el	il	ol	ul
am	em	im	om	um	an	en	in	on	un
ap	ep	ip	op	up	ar	er	ir	or	ur
aſ	eſ	aſch	aſ	at	aſch	aſ	aſch	ag	aw
ea	ea	eſch	eſ	et	eſch	eſ	eſch	eg	ew
ia	ia	iſch	iſ	it	iſch	it	iſch	ig	iw
oa	oa	oſch	oſ	ot	oſch	oſ	oſch	og	ow
ua	ua	uſch	uſ	ut	uſch	uſ	uſch	ug	uw.

2) Neſkanniſ ar ſkandineeku.

ba	be	bi	bo	bu	za	ze	zi	zo	zu
da	de	di	do	du	ga	ge	gi	go	gu
ga	ge	gi	go	gu	ja	je	ji	jo	ju
ka	ke	ki	ko	ku	ka	ke	ki	ko	ku
la	le	li	lo	lu	la	le	li	lo	lu
ma	na	pa	ra	ſa	fa	ſcha	ſcha	ta	ſcha
me	ne	pe	re	ſe	fe	ſche	ſche	te	ſche
mi	ni	pi	ri	ſi	fi	ſchi	ſchi	ti	ſchi
mo	no	po	ro	ſo	fo	ſcho	ſcho	to	ſcho
mu	nu	pu	ru	ſu	fu	ſchu	ſchu	tu	ſchu.

3) Zummis ar neſkannu.

ail	auf	eer	eim	eet	aim	aich	auch	eit	aus
aug	eef	aig	aum	eefch	eitſch	aur	uil	aug	eez.

4) Nefkannis ar jummu.

vai	dai	gai	fai	lai	mai	rai	pau	schau	tui
vau	dei	gee	fui	lau	mei	ree	pui	schui	tee
bei	dau	gui	fau	lei	mee	rui	pee	schee	tee
bee	dui	gau	fei	lee	mui	rau	pai	schai	tau
bui	dee	gei	fee	lui	mau	rei	pei	schei	tai
tfchai	tfchei	tfchui	fchee	fchui	fchau	woi	wee	wei	wai.

5) Garfch fbandineekš ar nefkannu.

ahd	ehd	ihd	ohd	uhd	ahť	ahš	ahfch	ahl	ahm
ahf	ehf	ihf	ohf	uhf	eht	ehš	ehfch	ehl	ehm
ahr	ehr	ihr	ohr	uhr	ihť	ihš	ihfch	ihl	ihm
ahn	ehn	ihn	ohn	uhn	ohť	ohš	ohfch	ohl	ohm
ahfch	ehfch	ihfch	ohfch	uhfch	uhť	uhš	uhfch	uhl	uhm
ahž	ehž	ihž	ohž	uhž	ahb	ehťch	ihf	ohť	uhn.

6) Nefkannis ar garru fbandineeku.

bah	beh	bih	boh	buh	tfchah	tfcheh	tfchih	tfchoh	tfchuh.
fah	feh	fih	foh	fuh	mah	meh	mih	moh	muh
lah	leh	lih	loh	luh	nah	neh	nih	noh	nuh
schah	scheh	schih	schoh	schuh	fchah	fcheh	fchih	fchoh	fchuh.

7) Strupfch fbandineekš ar nefkannu.

âš	êš	îš	ôš	ûš.
----	----	----	----	-----

8) fbandineekš widdû.

bar	ber	bir	bor	bur	gan	gen	gin	gon	gun
dap	dep	dip	dop	dup	mal	mel	mil	mol	mul
baht	beht	biht	boht	buht	pad	ped	pid	pod	puđ

rafch mefch lifch fofch fufch patfch wehfch fitch
 robfch wufch tuhſ fchahſ flehm fihl pohfch tuſch.

9) Summiſ widdü.

kauj reij peež reif maiſ lauf wair meit
 deet reet muifch kauz fait faup fcheit feet.

10) Neſſanni ar ſkandineeku woi jummu.

bla fla ſchka ſpree ble fle ſchkee grau
 bli ſchki ſtui blo flo ſkreij bru froh
 ſchku ſkroh dra fla ſchna pruh fle ſchne
 kee drih ſlih ſchni ſprah droh flo ſchno
 plau ſchnu dſchau ſkrai ploh flu ſchku ſchê.

11) Wagruhtaſ ſilbaſ, kurrâſ daudſ neſſanni.

braukt plaukt ſchnaugt wiſch wehſch plehſch flukſt
 puſt ſchohſ ſwaigſ ſwirgſd ſwincſ ſweikſ ſneegſ
 ſneegſ kraſch plaukſtſ pluſſchſ traufch preekſch lepſ
 kraukſ jautſ ſpreekſ tſchakſ graudſ praulſ mihlſch
 pirkſtſ rakſtſ pautſ reekſtſ ſchkeebt reebt ſchaut
 tſchuhkſt tſchirkſt ſchauſtſ ſchnahkſ ſchlahkſ ſchkehps ſchkehrſ
 ſkaiſtſ glaumſ ſkabrſ praſſſ ſwepſt ſchwaukſch.

12) Zittadi laſſami wahrđi.

tawſ, ſawſ, awſ, irr laſſami kâ: tauſ, fauſ, auſ.

behrſ, melſ, laſſami kâ: behrſ, melſ.

Deewſ, tehewſ, gohwſ, laſſami kâ: Deeſ, tehſ, gohſ.

Skaitlu = ſihmeſ.

I.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	20.	30.
I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XX.	XXX.
40.	50.	60.	70.	80.	90.	100.	500.	1000.			
XL.	L.	LX.	LXX.	LXXX.	XC.	C.	D.	M.			

1) No diwi silbahm.

a-bra. ah-da. ai-ta. al-ga. al-lus. am-mats. bal-fis. ben-
 fis. bit-te. bloh-da. ze-plis. zuh-fa. dra-wa. dee-na. deb-
 bes. dreh-bes. el-fons. en-kurs. e-fis. gab-bals. gih-mis.
 glah-se. goh-wis. jah-jeis. jau-numb. ihf-schfis. is-kapts.
 ir-be. fah-pohsts. kam-mols. knau-fis. keh-we. ki-plofs.
 koh-zis. lau-wa. led-bus. lih-deks. loh-de. man-ta. med-bus.
 mit-trums. moh-fa. muz-za. na-fis. nee-driss. nih-kuls. noh-
 fis. oh-dfis. oh-gle. oh-fis. pa-gans. pa-gasts. pee-darbs.
 pum-purs. rau-ga. rihf-ste. ri-ja. run-zis. sah-baks. sah-le.
 see-ma. scheh-lums. see-wa. fuh-na. fak-ne. feh-ja. schah-
 wens. schkeh-ris. schkuh-nis. tau-ta. tih-terb. tohr-nis.
 tufsch-neeks. tschab-bas. tschuf-kurs. uh-dens. ug-guns. us-
 raugs. wai-naks. wak-kars.

2) No trihs silbahm.

ad-da-ta. af-fa-ra. ban-di-neeks. boh-fsta-bis. zep-pu-re.
 zih-ru-lis. dahr-se-neeks. dseg-gu-se. ee-roh-zis. ee-mahj-neeks.
 glee-me-fis. grah-ma-ta. jau-ne-flis. jum-pra-wa. kau-scha-
 na. kur-pe-neeks. lam-ma-ta. lau-pi-tais. mah-zi-tais. mak-
 schke-ris. nab-ba-dsinsch. no-mal-la. ohg-sto-nis. ohr-man-
 nis. pah-ta-ga. pai-pa-le. par-rad-neeks. rak-sti-tais. roh-
 fi-te. rud-mee-fis. sah-li-te. scheh-lo-tais. fauf-scha-na. schau-
 scha-na. schkehr-de-tais. teef-ne-fis. trih-fa-ja. tschau-ma-la.
 tschig-ga-ninsch. ub-ba-dsinsch. ug-gun-tinsch. wah-we-ris.
 waf-fa-ra. wehst-nef-fis. weh-tu-flis.

3) No tschetrahm silbahm.

az-zu-mir-kliß. at-sih-scha-na. bes-de-li-ga. zee-ni-scha-na.
fahr-di-na-tais. lagf-di-gal-la. lab-klah-scha-na. mas-tiz-zi-ba.
nab-ba-dsi-ba. pa-tee-fi-ba. pa-waf-fa-ra. pee-mah-jo-tais.
wai-ro-scha-na. wil-zi-na-tais.

4) No peezahm silbahm.

ap-greh-ko-scha-na. ee-grib-be-scha-na. dee-de-le-scha-na. is-
poh-sti-scha-na. fahr-di-na-scha-na. pa-pree-ze-scha-na. pee-
dau-si-scha-na. pah-rau-dsi-scha-na. rak-stu-mah-zi-tais.

5) No feschahm un wairak silbahm.

aiss-truh-zi-na-scha-na. pa-il-dsi-na-scha-na. fa-lih-dsi-na-scha-
na. fa-pul-zi-na-scha-na. pa-ga-sta-sfrikh-we-ris. kam-ba-ra-
wal-di-scha-na. ee-naid-nee-ku-mih-le-sti-ba.

6) Sweschadi wahrdi no teefas = gramatahm.

Up-pel-lee-reht. Up-pel-lee-re-scha-na. Uf-ses-se-ris. Ek-se-ku-
zi-o-ne. In-wen-ta-ri-ums. Kom-mis-fa-ris. Kom-mis-fi-o-ne.
In-tref-ses. Kon-kur-se. Kon-trakts. Kre-di-tors. Ma-ga-
sib-ne. Meh-kle-ris. Po-li-ze. Pro-zes-se. Ee-mi-na-ri-ums.
Tak-see-reht. Tak-see-re-scha-na. Te-sta-ment-te. Ter-mins.
Zi-wil-Gu-ber-nee-ris. Kei-se-ris-ka Ma-je-steete.

7) Pagrahti wahrdi no fwehteem raksteem.

Al-bi-me-leks. Al-lek-san-dri-a. Ur-gi-la-us. Al-na-ni-as. Bah-
bi-lo-ne. Je-ru-sa-le-me. Je-re-mi-as. Je-sa-i-as. J-sra-e-li-
te-ris. Ka-i-was. Kap-pa-do-ki-a. Ki-li-ki-a. Ki-re-ni-us.
Ko-rin-tus. Kree-te-ris. Mel-ki-se-deks. Na-i-ne. Ne-bu-kad-
ne-zars. Pam-wi-li-a. Tes-sa-lo-ni-ke-ris. Ti-mo-te-us. Cal-
ma-naf-fars. Ca-ma-ri-a. Ca-ma-ri-te-ris. Si-me-ans. Co-
ste-nes. We-lis. We-stus. Wes-pa-si-ans. Wa-ra-ons.
Wri-gi-a.

Deew's irr mans Tehw's un mans Kung's. W'insch irr
 fweht's, gudr's un taisn's. Deew's lauj un gribb to, kas irr
 lab's un leed's to, kas irr laun's. No Deew's gribb un wehl,
 tas wiß irr lab's; bet fo w'insch ne gribb, tas irr laun's un
 pohst's. Weens lab's behrn's eet, kurr tehws tam leek, un
 ne darr to, fo tehws tam leed's. Kad draugs woi tehws
 tew fauz, tad buhs tew ffreet. Kad tew irr karst's, tad ne
 buhs tew dsert. Neens irr fald's un balts, fà sneeg's.
 Mesch irr tumfch, lauf's irr falsch, dahrs irr jauks, nam's
 irr filts, meeg's irr gahr's, sneeg's irr aufst's. Un's un
 jehr's blauj, gohws un tefsch mann, sun's reij, firg's sweed's,
 wilk's kauz, behrn's brehz. Tauf's irr glaun's, fweest's irr
 trefn's.

Mihli behrni, klaufait faweem tehweem un fawahm
 mahtehm. Puiſchi, meitas, wihri, ſeewas! eita wiſſi
 Deewa zellòs. Redſeet, laudis! Deewa ſpehku un gudru
 prahtu, kas wiſſàs mallàs gabda, un wiſſas leetas uſturr.
 Puiſis mahzahs lauka-darbus, meitas ſtrahda mahju-darbu;
 tomehr abbeem ja-eet ſfohlà. Urrais apfohpy ſemmi un
 ſemme atdohd fuplus auglus. Bittes mekle ſaldu meddu pa
 plawahm, fruhmeem un dahrſeem. Ewehri dſihwo meſchòs,
 ſiwis juhrà un uppès, putni appakſch debbes, tahrpi ſem-
 mes wirſù, lohpi ſtallòs un laudis ehkàs, nammòs un pillis.

*

*

*

Uk, ſaldais, mihlais Jeſu, nahz, Pee mannim firði
 dſihwoht ſahz, Un puſchko to ar taisnibu, Zaur tawa
 wahrda gaiſchumu. Tu eſſi mans eekſch tizzibas, Sirds
 tewim drohſchi padohdahs. Lai man taws wahrds irr muh-
 ſcham fweht's, Lai no tew eſmu isredſeht's. Tad es eekſch
 tewim preezaſchòs, Wehl paſchòs mannòs paſtaròs Ur
 engelſcheem dſeedadams: Deew's augſti teizams, ſlawejams.

Skohlas behrna rihta=dseefma.

1. *Uf!* schezligs Deews, taws behrninsch nahf, Gribb mahzitees, fo wehl ne mahf, Ne prafdams debbes leetinas, Neds zittas labbas mahzibas. 2. Taws gaischums lai eeksch mannim spihd, Taws gars lai mannâ firdi miht; Tad augfchu fwehtâ gudribâ, Ras tarou prahthu padarra. 3. Lai faprohtu, kahds zeenijams Tu Deews, kahds labs un ustizzams, Un ka zaur Jesus mahzibu Es tew, kâ Tehwu pasihstu. 4. Dohd, ka pehz taweem likkumeem Es klausu faweem wezzakeem, *Uf!* usturr man tohs schezligi, Un dahrgi winnus apfwehti. 5. Ir walbineekus paglabba, Lai walda labbâ lainibâ, Un lai tew arri noflawe. Dohd meeru muhsu semmitê. 6. Man arri glahb schi deeninâ, No nebehdibas niknuma, Ne lauj man kahdâ wainâ flucht, Dohd labbam, paklaufigam buht. 7. Lai wiffi labbi lautini No tewim irraid fwehtiti; Par launeem arr apschehlojees, Un tohs us labbu zeltu grees'. 8. No luhdsohs, to tu paklaufi, Man wiffâ labbâ stiprini, Un lai scho deenu pabeidsu Tew flawedams ar lihgsmitu.

Skohlas behrna wakkara=dseefma.

1. Par wiffahm tarwahm fwehtibahm, Wissaugstais Deews! tew pateizam. Mehs nezeenigi effam Schihs mihlibas. Mehs teikschanas Tew lihgsmi par to nessam. 2. Tu leelas leetas darriji Tu fargais manni schezligi, Ra breefmas neredsetu. Neapnizzis Tu gahdajis, Man darriht taifnu, fwehtu. 3. Taws likkums, tawa mahziba Ir schodeen manni gaisnoja, Tu stahweji man klahtu! Tu wairo man To fapraschan', Tew dohmu fird un prahthu. 4. Lai arri schinni nakfninâ Man tawa rohka pasarga, *Uf!* peedohd mannus grehkus. Ja nahwe klaht, Dohd' meera prah't Un mantoht debbes=preekus.

Tee fefchi mahzibas = gabbali.

I. Tee fwehti desmits Deewa baufli.

Las pirmais: Es esnu tas Kungs, taws Deews, tew ne buhs zittus Deewus turreht preeksch mannim.

Las ohtrais: Tew ne buhs Deewa, tawa Kunga wahrdu neleetigi walfacht.

Las treschais: Tew buhs to fwehtu deenu fwehtsiht.

Las zettortais: Tew buhs tawu tehru un tawu mahi zee-
naht un gohdâ turreht, fa tew labbi klahjahs un tu
ilgi dsihwo wirs semmes.

Las peektais: Tew ne buhs nofaut.

Las festais: Tew ne buhs laulibu pahrfahpt.

Las septitais: Tew ne buhs sagt.

Las astotais: Tew ne buhs nepateesu leezibu doht prett
tawu tuwafu.

Las dewitais: Tew ne buhs eefahroht tawa tuwafa
namnu.

Las desmitais: Tew ne buhs eefahroht tawa tuwafa feerwu,
kalpu, kalponi, lohpu, jeb wissu, kas tam peederr.

Ko fakka Deews no wisseem scheem baufleem?

Wunsch fakka tà: Es tas Kungs, taws Deews, esnu
weens stipris un dusnigs Deews, kas par teem, kas man
eenihd, tohs tehru grehkus peemefle pee teem behrneem lihds
treschu un zettortu augumu. Bet teem, kas manni mihlo
un mannus bauflus turr, darru es labbu lihds tuhstoscham
augumam.

Ko tu mahzees no teem desmits Deewa baufleem?

Es mahzohs no teem, mannus grehkus afsiht, un fa es
schohs desmits Deewa bauflus ne spehju turreht, fa Deews
man pawehlejis irr.

II. La fwehta Tizziba.

Es tizzu eeksch Deewu to Tehwu, wissuwalditaju radditaju Debbes un Semmes.

Es tizzu eeksch Jesu Kristu, wiinna weenigu dehlu, mannu Kungu, kas eenemts irr no fwehta Garra, peedsimmis no tahs jumprawas Marias, zeetis appaksch Panzius Pilatus, krustâ fists, nomirris, semmê kahpis eeksch elles, treschâ deenâ atkal augscham zehlees no mirroneem, usbrauzis debbesis, fehdees pee labbas rohkas Deewa ta wissuwalditaja Tehwa, no kurrenes winsch atees, teesacht tohs dsihwus un mirruschus.

Es tizzu eeksch fwehtu Garru, weenu fwehtu kristitu draudst, weenu beedribu to fwehtu, peedohschamu to grehku, augschamzelschamu tahs meefas un muhschigu dsihwoschamu. Amen.

Ko tu mahzees no tahs fwehtas tizzibas?

Es mahzohs no tahs, ka Deews Tehws manni raddijis, un Jesus Kristus irr manni atpestijis, un ka manni grehki zaur to ween peedohsti tohp, un tas fwehtais Gars irr mans Swehtu-darritais un eepreezinatais.

*

*

*

III. La fwehta Luhgschana.

Muhfu Tehws debbesis, fwehtihstis lai tohp taws wahrds, lai nahk tawa walsstiba, taws prahts lai noteek, ka debbesis, ta arridsan wirs semmes, muhsu deenischku maisi dohd mums schodeen, peedohd muhsu [grehku=] parradus, ka mehsh peedohdam saweem parradneekem, un ne eewedd muhs eeksch kahrдинаschamu, bet atpesti muhs no launa. Jo tew peederr ta walsstiba, un tas spehks un tas gohds, muhschigi muhscham, Amen.

Ro tu mahzees no swehtas luhgschanas?

Es mahzohs no tahs, Deewu teescham peesauft par garrigahm un laizigahm leetahm, ka winsch muhs gribbetu ar sawu swehtu garru waldbiht un glabbah, muhsu grehkus peedoht, par fahrdinaschanu pasargah un no wissa launa pestiht.

* * *

IV. No swehtas Kristibas.

Muhsu Kungs Jesus Kristus fazzija us saweem mahzefleem: Gita zaur wissu pasauli, darrait par mahzefleem wissus laudis, kristidami tohs us ta wahrda Deewa, ta Tehwa, Dehla, un swehta garra. Kas tizz un tohp kristihts, tas taps swehts, bet kas ne tizz, taps pasuddinahs.

Ro tu mahzees no swehtas Kristibas?

Es mahzohs no tahs, ka Deews man gribb schezligs buht, un tik teescham, ka es kristihts esnu, tik teescham gribb winsch mannum mannus grehkus peedoht, un manni par sawu behrnu tahs muhschigas dschwofchanas usnemt, taifnu un swehtu darriht.

* * *

V. No debbesu-walstibas atflehghahm ieb no grehku-peedohschanas.

Jesus fazzija us saweem mahzefleem: Meers lai irr ar juns! Ka manni tas tehws suhtijis irr, ta suhtu es juhs. Un to fazzijis, pubte winsch us teem, un fazzija: Remmeet to swehtu garru. Kam juhs grehkus peedoht, teem tee peedohti, un kam juhs tohs paturrefect, teem irr tee paturreti.

Ro tu mahzees no grehku-peedohschanas?

Es mahzohs no tahs, ka Kristus irr teem basnizas tehweem tahdu spehku un warru dewis, teem nabbageem tizzigeem grehzineekeem grehkus peedoht, un teem netizzigeem ne peedoht. Un fo tee peedoht Jesus wahrda, to peedoht arridsan Deews debbesis.

VI. No swehta wakkar=ehdeena.

Muhfu Kungs Jesus Kristus, tanni nakti, kad winsch nodohts tappe, nehme to maissi, pateize un pahrlause to, un dewe to saweem mahzefleem un fazzija: Nemmeet un ehdeet, tas irr manna meesa, kas par juns tohp dohta; to darrait mannis peeminedami.

Talihds nehme tas to bikkari pehz ta wakkar=ehdeena, pateize un dewe teem to un fazzija: Nemmeet un dserrcet wiffi no ta; schis irr tas bikkaris tahs jaunass derribas eefsch mannahm affinim, kas par juns un par daudseem isleetas tohp par peedohschanu to grehku. To darrait, zeekahrt juhs to dserrat, mannis peeminedami.

Ro mahzees tu no swehta wakkar=ehdeena?

Es mahzohs no ta, ka mans Kungs Jesus Kristus sawu dahrgu meesu un affini man par labbu eestahdijis irr, un ka man stipri tizzeht buhs, ka Deews mannim un wisseem tizzeem tahs deewigas un debbesigas dahwanas tahs muhschigas dsihwoschanas dahwanacht un doht gribb, kas man par labbu nopelnitas irr zaur Jesu Kristu, mannu Kungu un Pestitaju.

Grehku fuhdseschanas.

1) Us Deewu.

Swehtais un taisnais Deews! ar bailehm un behdahm nahku es taggad tew peeluhgt. Tew newa passchpts, ka es wehl daschahrt dohmâs, wahrds un darbds, gan netihfchi, gan arridsan tihfchi prett tew apgrehkojees, few pascham kaunu darrijis un sawu muhschigu laimi saudejis esnu. Par to manna firds irr nofkummust. Us kurren buhs man greeftees? Kur meeru atrast? Es greeschohs pee tewi, mans schehlotais. Es fittu pee sawahm fruchtin, luhgdams: Deews, effi man grehzineekam schehligs. Uk! tad peedohdi

man, mihlais Tehws! mannu noseegumus, tà fà es zaur Jesu to tizzu, eepreezini mannu behdigu dwehseli, un dohdi mannim jaumu spehku us labboschanu un tew patihkamu dsihwoschanu. Es fwehti apnemmohs, no grehkeem at-fahptees, un mannas fahribas uswarreht. Es dsihshohs, fà taws behrs un Jesus mahzegliß dsihwoht lihds paschu mannu gallu. Stiprini man us to mannâ wahjibâ. Taws labbais gars lai wadda man us ihstu zellu. Amen.

2) Preeksch mahzitaja.

Zeenigs mihlais basnizas=fungs! es luhdsohs, fa juhs gribbat mannu grehku=fuhdseschanu klausiht un man grehku=peedohschanu sluddinaht.

Mihlais basnizas=fungs! es esmu Deewam faruus grehkus fuhdsejis, un fuhdsu jums tohs arridsan Deewa weetâ, fa es nabbags zilweks Deewu mannu Rungu lohti warren apfaitinajis esmu ar manneem leeleem grehkeem, mannu Deewu un Rungu no firds dibbena ne peeluhdsis, Deewa wahrdu daschkahrt welti walkajis, basnizâ ne gabjis, Deewa fwehtu wahrdu ne labpraht dsirdejis, mannu tehwu un mahti, mannu fungu un gaspaschu, fainneeku un fainneezi ne klausijis, ar faru tuwaku zilweku daschkahrt bahrees un rahjees, eeksch eenaidibas un dusmibas dsihwojis. Es esmu arridsan beskaunigs bijis eeksch wahrdeem un darbeem, eeksch leekas ehshanas un dserschanas dsihwojis, un tà prett wisfeem Deewa bausleem grehkojis. Tas irr man lohti schehl. Tapehz es luhdsohs no Deewa pusses, mihlais basnizas=fungs, fa juhs gribbat mannu grehkus zaur Kristu peedoht, un mannu bailigu firdi ar Deewa wahrdeem eepreezinaht. Es sohlu Deewam un jums, fa es ne gribbu wairs jo prohjam tihschi grehkoht. Amen.

Tahs jautaschanas un atbildeschanas,
kas teem jamahzahs, kas gribb zeenigi pee Deewa galdu
eet.

1. Woi tizzi, ka grehzineeks effi?

Es tizzu to, es esmu grehzineeks.

2. Ka tu to finni?

No teem desmits Deewa haufleem, tohs ne esmu turrejis.

3. Woi tew tawi grehki arridsan schehl?

Man irr gan schehl, ka es prett Deewu grehkojis esmu.

4. Ko tu effi ar taweem grehkeem pelnijis?

Deewa dusnibu un eenaidibu, laizigu nahwi un muh-
schigu pasufchanu.

5. Woi tizzi grehku = peedohschanu?

Es to tizzu no wiffas firbs.

6. Ka tohp tawi grehki peedohti?

Zaur Jesu Kristu.

7. Kas irr Kristus?

Deewa dehls, pateefs Deews un zilweks.

8. Zif irr Deewi?

Weens weenigs Deews eeksch fawas buhschanas, bet
trihš deewisfigas ihpaschibas, Deews Tehws, Dehls un
fwehts garš.

9. Kas irr Deews Tehws?

Deews Tehws irr muhsu radditais, kas irr raddijis deb-
best un semmi un wiffas leetas.

10. Kas irr Deewa dehls?

Deewa dehls irr muhsu pestitais, kas muhs no grehkeem
pestijis irr.

11. Kas irr tas fwehtais garš?

Swehtais garš irr muhsu fwehtitais un eepreezinatais.

12. Woi tad trihs radditaji, pestitaji un swehtitaji?

Ne; bet weens weenigs Deews, tas irr radditais, pestitais, un swehtitais.

13. Kas irr tewi no grehkeem pestijis?

Deewa dehls Jesus Kristus, tas irr par manneem grehkeem ruhktu nahwi zeetis, un fawas dahrgas affinis islehjis pee frusta kohka.

14. Ko buhs zilwekam darriht, kad tam firds no grehkeem gruhtha irr?

Tam buhs pee fawu basnizas = kungu eet, grehku = peedohschanu zaur Kristu luhgtees, un pee Deewa galdu eet.

15. Ka buhs tad teem dsihwoht, kas pee Deewa galdu eet?

Teem buhs dsihwoht eeksch Deewa = bihjaschanas un Deewa = peeluhgfschanas un eeksch ehfschanas un dserschanas gahdigi turretees.

16. Woi tu arridsan gribbi pee Deewa galdu eet?

Es gribbu labpraht eet.

17. Kas speesch tewi tur klahht?

Manni grehki un Deewa pawehleschana.

18. Ko ehdi un dsferri tu pee Deewa galda?

Es ehmu un dsferri tur to pateesu meesu un affini Jesus Kristus, par eestiprinaschanu mannas wahjas tizzibas, un par peedohschanu mannu grehku.

19. Kurri zilwefi eet zeenigi pee Deewa galdu?

Zee, kam tizziba irr us Kristu Jesu, un kas tizz, ka winsch par teem fawas dahrgas affinis islehjis, nomirris un augfcham zehlees irr.

20. Kurri zilwefi eet nezeenigi pee Deewa galdu?

Zee, kas us Kristu Jesu ne tizz un paleek eeksch faweemrupjeem grehkeem.

21. Rà buhs zilwekam turretees, kad tas pee Deewa galda bijis irr?

Tam buhs gohdigi un gahdigi turretees, un eefsch Deewa-bihjafchanas dsihwoht, un allaschin Deewu peeluhgt un pee-faukt, un sawu firidi un dwehfeli tihfschi ar grehkeem ne ap-gahniht.

22. Rà buhs zilwekam Deewu peeluhgt, kad tas pee Deewa galdu gribb eet?

Ik! wissu waldegais Deews un debbesu Tehws, es luhdsohs tewi, tu gribbetu man taru fwehtu garru doht, fa es eefsch gohdigas un labbas fwehtigas dsihwofchanas fcho dahrgu meesu un affini tawa mihla dehla, manna Kunga un pestitaja Jesus Kristus, zeenigi warru ehst un dsert, fa manna tizziba warr eestiprinata tapt, un fa es eefsch mihlestibas un zerribas un ihstenas tizzibas peeaugt un lihds gallam stipri pastahweht warru, tew par gohdu un flawu, un pateesu paklausifchanu: Zaur to paschu taru mihlu dehlu, mannu Kungu Jesu Kristu. Amen.

23. Rà buhs zilwekam pehz ta, kad tas pee Deewa galda bijis, Deewam pateikt?

Ik! Kungs Jesus Kristus! es pateizu tew, fa tu manni zaur taru ruhktu nahwi un mohkahn no leelahm behdahm un Deewa dusmibas pestijis effi, fa es taru fwehtu mohzibu allaschin warru peeminneht un ar tahs eelihgsmotees; dohd man taru fwehtu garru, fa es taru dahrgu meesu un affini ta warru walkoht, (ehst un dsert) fa es allaschin taru leelu mihlestibu eefsch mannim augligi apdohmaht, un pehz taru prahtu darriht warru, kas tu dsihwo un walddi ar Deewa ta Tehwa un ta fwehta garra eefsch weenas deewigas buhschanas muhschigi muhscham, Amen.

Rihtha luhgſchanaſ.

Rihtôs zeldamees, mett frustu fewis preeſchâ un ſakki:
Nu palihdſt man Deewſ Tehwſ, Dehlſ, un ſwehtais garſ.
Amen.

Es pateizu tew, mans mihlais Deewſ un ſchehligais
Tehwſ, zaur Jezu Kriſtu, tarwu mihlu Dehlu, mannu
Kungu, ka tu manni ſchî isgahjuſchâ nakti no wiſſadaſ ne-
laimes un breeſnibas tiſ ſchehligi effi paglabbaſ un paſar-
gais. Es luhdsu tew, tu gribbetu man peedoht wiſſuſ man-
nuſ grehkuſ, fur es nepareſt darrijiſ, un manni ſchodeen
arridſan paſargahſ par grehkeem un wiſſu launu, ka tew
wiſſ mans darbſ un manna dſihwoſchana patihſ. Es tew
pawehlu mannu meefu un dwehſeli, mannuſ kunguſ un
wirſneekuſ, mannuſ mahzitajuſ, mannuſ radduſ un drau-
guſ, wiſſuſ kriſtiguſ laudiſ un wiſſaſ leetaſ eekſch tarwu
rohku. Tawſ ſpehziſ paligiſ lai ſtahw man klaht, ka ne
ſahda nelaima manni ne uſwarr. Amen. Muhſu Tehwſ
debbefiſ 2c.

Nu palihdſt man, Deewſ mihlais Tehwſ, kaſ man ſchî
nakti paſargais. Tew ſchinnî rihtha ſtundinâ no firbſ es
ſakku pateizib'. Ak, Jezu Kriſt! tu Deewa dehlſ, mans
dahrgais Kungſ un peſtitais, tawſ wahrbſ un tarwa preeſch-
ſihme lai paleek mannim peeminnâ. Mans augſtais lab-
bumſ, ſwehtais Garſ! nahz waldi ſchodeen mannu praht,
lai paſargohſ no laun' un kaun', uſ Deewa zelleem waddi
manni. Amen.

Es eſimu ſaldi duſſejiſ, Wiſſaugſtais! Tu man paglah-
biſ Un allaſchin wehl manni kohp' Gohbſ tewim par to ſaz-
zihtſ tohp. Es luhdſohſ, glahb jo prohjam man, Ar tarwu

tehwa=fargafchan'. Lai dsihwoju tew ween par gohd', Pee manneem darbeem sekmes dohd', Zaur tawu garru waddi mann, Us labbu skaidru dsihwofchan', Ka wiss mans prahts tew padohdahs Lihds kamehr nahwe peesteidsahs. Amen.

Ik, Kungs! us tawu wahr' es atkal dsihwoht fahzis
 Un preezigs peezehlees pee faweem darbeem nahzis;
 Ur tewim eefahku, ar tewim gribbu beig,
 Kad buhschu nostrahdajs, tad atkal tewi teift.
 Dsihws buhdams esimu taws, taws buhschu, kaut ir mirris,
 Kad no schihs pafaules tu manni buhfi schkibris,
 Tad augsta laimiba man pee tew apfwehtih
 Zur wimmâ pasaulê, fo tu man sohlijis. Amen.

Nemm, ak Deews! eefsch tawahm rohkahm pee schihs deenas plaukschanas mannas leetas, meef' un dwehsel'. Kâ tew biju pawehlehts isgahjuschá nakfninâ, glahb man arr schi deeninâ. Swehti mannu strahdaschanu, leez to luhdsams, labbi schkirtees. Es ne gribbu tewi mahziht; tomehr ja tas irr taws prahts, ka man buhs scho jaunu deenu spirgtâ spehkâ pawaddiht, tad no man ne atkahpees, tu mans tehws un schehlotais, leez man tew pa prahtam dsihwoht, tad ir mirris pee tew buhschu. Amen.

Ik Deews, mans Tehws! es luhdsahs tew, eefsch mannahm behdahm palihds mann, tew dohmu meef' un dwehseli. Ik! nahz tu man par paligu, un manni glahb un apfarga ir paschâ nahwes stundinâ.

Ik, Jesu Krist! tu Deewa jehrs, pee frusta nomohzihts, lai tawa ruhka zeefchana us taisnibu man mohdina. Ka es zaur tawu gruhthu nahw' wehl swehtigs tohpu muhschibâ.

Ik, fwehtais gars! mans preeks un spehks, kad nahwes behdas useet man, tad gribbi tu man stahweht flaht, man firidi bailës drohschinahht un beidsiht dwehfel' eewaddiht eeksch winnu debbes=lihgsnibu. Amen.

Ik Jesu, mihlais pestitais, Kaut es jel allasch apdohmajs To preeku fo Deews labbeem dohd, Tahs mohkas kas tur launus soh'd', Un tawu krusst' un pestifchan' Un mannu stundia' arridsan. Dohd man, ak Jesu! tahdu praht Schahs tschetras leetas apdohmahht. Tad es no grehkeem fargaschohs; Ne tapschu muhscham firdehstös. Ik palihds man, Kungs Jesu Krist, Pee tewim muhscham preekâ mist. Amen.

Nahz, mihlais Jesu! nahz, us tew meh's drohschi gaidam Kas meh's wehl daschubahn schein appaksch krussta waidam. Tur wiffas gruhstibas Ur preeku nobeidsahs. Nahz, mihlais Jesu! nahz, us tew meh's drohschi gaidam. Amen.

Ik, Kristus, tu Deewa jehrs, kas tu tahs pafaules grehkus nessi, apscheloojes par mums!

Ik, Kristus, tu Deewa jehrs, kas tu tahs pafaules grehkus nessi, apscheloojes par mums!

Ik, Kristus, tu Deewa jehrs, kas tu tahs pafaules grehkus nessi, dohd mums tawu meeru. Amen.

A p f w e h t i s c h a n a .

Mans Deews un Tehws, ak! fwehti man, Tu Jesu, dohd man arridsan, Ka dsennohs ween us labbu. Deews fwehtais gars, ar gaischumu Jel pildi mannu firsninu, Un waldi mannu dabbu. To gribbi, Deews! man dahwinahht, Un lai taws meers man dsihwo flaht. Amen.

Luhgschanas preeksch ehfchanas.

Wissu azzis gaida us tewi, Kungs! tu teem barribu dohdi sawâ laifâ; tu atverri tawas deewigas rohkas un pee-ehdeni wissus, kas dsihwo.

Kungs Deews, mihlais tehws, swehti muhs un tahs dahwanas, fo mehš no tawas mihlestibas dabbujam, zaur Jesu Kristu, muhsu Kungu, Amen.

Ko mums tawa baggata rohka dewusi irr, to swehti, af Deews! zaur taru shehlastibu. Amen.

Swehti, Deews, to maisiti, Ko tu dewis shehligi; Lai es jel ar fahribu Ehdohht, dserroht, atspirgstu, Un no firds tew pateizu. Amen.

Luhgschanas pehz ehfchanas.

Mehš pateizam tew, Kungs Deews, shehligs Tehws, zaur Jesu Kristu, muhsu Kungu, par wissahm tawahm labdarrifchanahm. Mehš taru gohdibu flawesim, kamehr dsihwi buhsim.

Deews lai irr flawehts no fchi laika muhschigôs laifôs. Amen.

Tew, shehligs tehws, mehš flawejam Par tawahm mihlahm dahwanahm. Mehš luhdsam, dohd jo prohjam arr, Ka wissi laudis pahrtift warr.

Tew, Deews! mehš nessam teikshanu No firds par wissu labbu. Ikweens lai taru swehtibu, Un sawu maisi dabbu. Amen.

Wakkara luhgschanas.

Wakkarôs, gulleht eedahms, mett frustu fewis preefschâ un fakkî:

Nu palihds mannim, Deews Tehws, Dehls un fwehtais gars. Amen.

Es pateizu tewim, mans mihlais Deews un schehligais Tehws, zaur Jesu Kristu, tawu mihlu dehlu, mannu Kungu, ka tu manni schinnî isgahjuschâ deenâ no wiffas nelaimibas un breefmibas tif schehligi effi pasargais un paglabbais. Es luhdsu tew, tu gribbetu man peedoht wiffus mannus grehkus, fur es nepareisi darrijis, un man arri schinnî nakti pasargah par grehkeem un wiffu taunu, ka tew wiffa manna dsihwoschana patihk. Es tew pawehlu mannu meesu un dwehfeli, mannus fungus un wirsneekus, mannus mahzitajus un mannus draugus un raddus un wiffus kristigus laudis, lihds ar wiffahm leetahm eeksch tawu rohku. Pasargi tu man un winnus, ka nekahda nelaimu muhs ne uswarr. Amen. Mufu tehws debbesis zc.

Al, Kungs, mans fargis, stahw tu man flah, kad gullefchu jau aismidtis. Ja kahda nelaim' usbrukt gribb un nesinnoh man wirfû krist, tad nahz tu man par paglahbschan' un mohdini no meega man. Ja paschai nahwei arridsan buhs schinnî nakti nomahkt man, tad dohd man weeglu noschkirfschan' un usnemman mannu dwehfeli pehz wiffahm semmes grubtibahm tur, tawâ debbes walstibâ. Amen.

Es apgulschohs, wisbaugstais Deews! Bet tu no mannim ne schkirfees. Al, paleez man par paligu, Ka man ne kas ne maitatu.

Tew, schehligis Tehws, es palaujohs, Ar farwahm leetahm nodohmohs. Ja nahk kahds grehks, dohd pamohstees, No wiffahm behdahm isglahbtees.

Ne kahdôs waidôs pamett man. Leez atrast tawu pestifchan', Dohd scho nakt' jauki pahrgulleht, Tew rihtâ gribbu noslaweht. Amen.

Deewō, mihlāis Tehwō, apfwehti man, Tu wissu augstāis radditāis!

Kungs Jesu Krist! apfwehti man, Tu muhsu dahrgāis pestitāis!

Deewō, fwehtāis gars, apfwehti man, Tu muhsu fwehtu-darritāis!

Uf! tu wissfwehta deewiba, Lai winnā debbes gaischumā Es tarwu augstu gohdibu Jo skaidrak' weenreis atsihstu. Amen.

Kungs, leez man gahrđi aismigtees, un par ne neeku ne bihteēs. Kad rihtā laiks buhs peezelteēs, tad lai es wessels pamohstohs, ka tewi fwehti peeluhdsis tohs darbus atkal warru fahkt, ko tu man effi nospreedis. Ne sinahde, Deewō! mans schehligs Tehwō, scho mannu gauschu luhgschan'. Kad gulleht eemu, Jesu Krist! tawō wahrds man eedohd meeru. Ur taweem preekeem, Deewa gars! man nahwes stundā drohschini, leez manni weegli nomirt. Amen.

Deewō! palihds' mums scho deenu beigt, Par wissu labbu tewi teikt, Geksch muhsu firđs, Kungs Jesu Krist! Leez tarwu saldu meeru mist, Kas waijag', dohd, ak Deewō un Tehwō! Pee meefas un pee dwehfeles. Amen.

Uf! Jesu, wissuwalbitāis, Tawō tehwō tew augsti sehđināis, Lai allasch pee tew peederram, Tew dsihwojam, tew nomirstam. Amen.

Stu pateizeet wissi Deewam, kas leelas leetas darra wissās mallās, kas muhs no mahtes meefahm dsihwus usturr, un darra mums wissu labbu. Winsch gribbetu mums eedohd preezigu firđi, un muhsu laikōs allaschin meeru dahwinahť mums faweem laudim. Lai winna schehlastiba pee mums paleef un muhs paglabba kamehr mehš dsihwojam.

Mihlāis Deewō un Kungs! pamohđini muhs, ka mehš gattawi effam, kad tawō mihlāis dehlš nahť, ka mehš to ar preeku fanemmam. Lai tew ar skaidru firđi paklaufam zaur to paschu tarwu mihlu dehlu, muhsu Kungu Jesu Kristu. Amen.

Swehtifchana.

Deew's Kungs! swehti muhs un pasargi muhs, Deew's Kungs! apgaisino tawu waigu pahr mums un effi mums schehlig's! Deew's Kungs! pazell' tawu swehtu waigu us mums, un dohd mums tawu meeru, Amen.

Skohlas-behrnu luhgshanas.

Skohlu fahfoht.

Mihlais Deew's un Tehw's! meh's pateizam tew, ka tu par to gahda, ka meh's prahtu zillaht un fo labbu mahzitees warram. Schè effam meh's skohlâ sapulzeti. Dohd, ka meh's taggad wiffas sweschas dohmas atmettam, to usman-nigi klaufam un labbi saprohtam, kas mums taggad taps stabstih'ts un eerahdiht's, un prett muhsu skohlmeisteru gohdigi, rahmi un paklaufigi turramees. Amen.

Skohlu beidsoht.

Paldeew's tew, mihlais Tehw's! par wiffu labbu, fo meh's taggad effam mahzjuschees. Palihd's mums to labbi paturrecht un pareisi walkaht, ka meh's prahtigi, gohdigi, un pasalei derrigi zilweki tohpam, tew par gohdu, muhsu wezzakeem par preeku, un mums un zitteem par laimi. Amen.

Bihbeles mahzibas.

Klaufees, mans behrns! tawa tehwa pamahzifchanu un ne pamett tawas mahtes bauflibu.

Kas sawu tehwu zeenâ un gohdâ turr, tas ilgi dsihwohs, un kas tam Kungam klaufa, tas eepreezehs sawu mahti.

Mihlais behrns, glabba tawu tehwu, kad tas wezs paleef, un ne apbehdini to, kamehr tas dsihwo.

Weens gudrs dehls irr sawa tehwa preeks, bet weens negudrs dehls irr sawas mahtes nofkumschana.

No wiffas firds turri tawu tehwu gohdâ un nealsmirsti tawas mahtes fahpes.

Preeksch firmas galwas buhs tew uszeltees, un wezzu waigu gohdaht.

Peeminni tawu radditaju tawâ jaunibâ, pirms launas beenas nahf un tee gaddi ateet, no kurreem tu fazzifi: tee man ne patihf.

Tab weenreis weens.

I reis	0	irr	—	0
I reis	I	irr	—	I
I reis	2	irr	—	2
un tà jo prohjam.				

2 reis	2	irr	—	4
2 reis	3	irr	—	6
2 reis	4	irr	—	8
2 reis	5	irr	—	10
2 reis	6	irr	—	12
2 reis	7	irr	—	14
2 reis	8	irr	—	16
2 reis	9	irr	—	18
2 reis	10	irr	—	20

3 reis	3	irr	—	9
3 reis	4	irr	—	12
3 reis	5	irr	—	15
3 reis	6	irr	—	18
3 reis	7	irr	—	21
3 reis	8	irr	—	24
3 reis	9	irr	—	27
3 reis	10	irr	—	30

4 reis	4	irr	—	16
4 reis	5	irr	—	20
4 reis	6	irr	—	24
4 reis	7	irr	—	28
4 reis	8	irr	—	32
4 reis	9	irr	—	36
4 reis	10	irr	—	40

5 reis	5	irr	—	25
5 reis	6	irr	—	30
5 reis	7	irr	—	35
5 reis	8	irr	—	40
5 reis	9	irr	—	45
5 reis	10	irr	—	50

6 reis	6	irr	—	36
6 reis	7	irr	—	42
6 reis	8	irr	—	48
6 reis	9	irr	—	54
6 reis	10	irr	—	60

7 reis	7	irr	—	49
7 reis	8	irr	—	56
7 reis	9	irr	—	63
7 reis	10	irr	—	70

8 reis	8	irr	—	64
8 reis	9	irr	—	72
8 reis	10	irr	—	80

9 reis	9	irr	—	81
9 reis	10	irr	—	90

10 reis	10	irr	—	100
10 reis	100	irr	—	1000

Kad behrni wiffus bohkstabus pasihst,
 buhs skohlmeisteram prassihst, un behrnam atbildeht.

1) Kas tas irr: lassihst?	Issteikt, kas jebkur rakstihstis woi druffahstis stahw.
2) Kas pee lassischanas pa- preeksch jafaproht?	Bohkstabeerecht.
3) Kas tas irr: bohkstabeerecht?	Zohs wahrduß pareissi dalliht un pa pufßwahrdeem isfaukt.
4) Kas irr pufßwahrdß?	Wessela wahrda dalka.
5) Kà pufßwahrdu wehl fauz?	Silbu.
6) Kas rohnahs katra silbâ?	Weens skandineeks woi jummis ar weenu jeb wairak neffan- neem.
7) Kur tas skandineeks stahw?	Brihscham gallâ, brihscham widdû.
8) Woi warr weenâ silbâ wai- rak, ne kà weens patß skandi- neeks, jeb jummis buht?	Newarr wifs.
9) Zik tad irr silbas katra wahrdâ?	Zik skandineeku woi jummu tur eekschâ.
10) Pehz ka tad tew wifßwairak jassattahs?	Pehz skandineekeem, jo tee to wahrdu walda.
11) Kà nebuhs tew lassihst?	Ne no galwas, bet pehz pasih- schanas ween.
12) Zik irr lassischanas=sihmites?	Ustonaß.
13) Issteiz tahs:	• Tippele, jeb punktums. •
	, Komma. /
	: Kolons. :
	; Pufßkolons. ;
	? Zautaschanas = sihme. ?
	! Isfaukschanas = sihme. !
	( ) Geslehgschanas = sihme. ( )
	„ Runnas = sihme. „

Skohlmeisteram buhs
 behrneem isteikt, so katra
 sikhmite nosihme un fur
 ta leekama.

- I Tſchetwertſ irr 8 Tſchetweriki jeb 3 puhri.
 I Tſchetwerikſ irr 8 garnitſchi.
 I Garniziſ irr puſtrefchu ſtohpū.
 I freemu Pohdſ (Pud) irr 2 pohdi jeb 40 mahrzini.
 I Pohdſ irr 20 mahrzini.
 I Mahrziniſ irr 32 lohti.
 I enkurſ welk 30 ſtohpū.
 I aſſe irr 6 pehdaſ.
 I pehda irr 12 zelli, (woi zolli, jeb tullli).
 I Urſchine irr 16 werſchoki.
 _____ tik garſch irr zollis.
 _____ tik garſch irr werſchokſ.
 I Rudſu laſte welk 45 puhruſ.
 I Meeſchu laſte welk 48 puhruſ.
 I Muſu laſte welk 60 puhruſ.
 Uſ puhru eet feſchi ſeeki un 10 dwahleſchi.

Der Druck dieſer Schrift iſt unter den geſetzlichen Bedingungen
geſtattet.

Dorpat,
den ſten April 1827.

Kath Theod. Friedr. Freytag,
Cenſor.
(L. S.)